

Gemeente Aalsmeer

**De samenhang tussen de jaarrekening
2020, 1^e bestuursrapportage 2021 en
kadernota 2022**

Samenvatting / Ten geleide

De Jaarstukken 2020, de eerste Bestuursrapportage 2021 en de Kadernota 2022 worden dit jaar integraal behandeld tijdens de commissie Maatschappij en Bestuur op 17 juni 2021 en de raadsvergadering van 24 juni 2021. In dit memo lichten we de samenhang tussen deze documenten en de toekomstige financiële ontwikkelingen toe. Ontwikkelingen of nieuw beleid die enkel betrekking hebben op 2021, of meerjarig zijn en starten in 2021, zijn opgenomen in de eerste Bestuursrapportage 2021. Ontwikkelingen en nieuw beleid vanaf 2022 en verder, of in enig ander jaar, zijn opgenomen in de Kadernota 2022. De financiële gevolgen van de Bestuursrapportage 2021 zijn als één totaalpost, uitgesplitst in structureel en incidenteel, verwerkt in de Kadernota 2022. Daar treft u geen nadere toelichtingen meer op aan.

Het grote positief jaarrekeningresultaat 2020 staat in contrast met de aanzienlijke financiële tekorten die de 1e bestuursrapportage en de kadernota laten zien als gevolg van de hoge Aalsmeerse ambities. In de voorliggende bestuursrapportage en kadernota 2022 is het ons gelukt om alle belangrijke keuzes op tafel te krijgen. Nu gaan we onderzoeken wat onze ambities zijn voor de komende jaren en hoe die gedekt kunnen worden binnen een sluitend meerjaren perspectief. Uitgangspunt hierbij is dat onze financiën duurzaam op orde zijn.

Hieronder geven we in het kort de grootste ontwikkelingen binnen de drie P&C documenten weer die de financiële positie van Aalsmeer beïnvloeden:

Jaarrekening 2020:

Het jaarrekeningresultaat wordt beïnvloed door de incidentele opbrengst van de verkoop aandelen Eneco van € 27 miljoen en de incidentele coronakosten van € 5 miljoen. Met de verkoop van de aandelen Eneco wordt de financiële positie aanzienlijk versterkt. Hiermee is Aalsmeer beter in staat om financiële risico's op te vangen.

1^e bestuursrapportage:

De 1^e bestuursrapportage laat een negatief resultaat van € 5,5 miljoen zien. Dit resultaat wordt met name veroorzaakt door een aantal incidentele uitgaven.

De grootste incidentele uitgaven zijn: transitiebudget nieuwe organisatie € 3 miljoen en aanleg vrijliggende fietspad Bilderdammerweg-Robend € 1 miljoen.

Naast het negatief saldo dient nog voor € 719.000 aan dekking binnen de huidige budgetten gevonden te worden.

Kadernota 2022

De kadernota laat een negatief financieel beeld zien voor de aankomende jaren, van € 1,8 miljoen negatief in 2022 oplopend naar € 3,6 miljoen negatief in 2025. In de afgelopen jaren hebben we in de kadernota een aantal grote posten tekstueel vermeld als risico, welke we niet opgenomen hadden in de meerjaren begrotingen omdat naar die posten nog onderzoeken liepen. In de huidige kadernota hebben wij de volgende posten nu opgenomen in het financieel meerjarenbeeld:

- Nota wegen € 2 miljoen structureel extra uitgaven.
- Areaaluitbreidingen € 0,5 miljoen structureel extra uitgaven.
- Onderhoud ESA € 0,2 miljoen structureel extra uitgaven.
- Nota civiele kunstwerken € 0,5 miljoen extra uitgaven.

Bovenstaande posten zijn opgenomen op basis van het vastgestelde of gewenste (hoge) ambitieniveau en aan de bovenkant van de kosteninschatting. Richting de begroting 2022 liggen de te maken keuzes in fasering en eventuele bijstelling van het ambitieniveau voor.

In het meerjarensaldo van de kadernota zijn € 4,4 miljoen aan claims niet opgenomen. Het college wil bovengenoemde claims opvangen binnen de huidige budgetten. Dit vraagt om belangrijke keuzes richting de begroting 2022.

Motie Richtinggevend Actiepakket Raad (RAP)

Bij de besluitvorming over de kadernota 2021 is de raadsbrede motie RAP aangenomen. In deze motie zijn een groot aantal onderzoeksrichtingen voor structurele extra opbrengsten en structurele bezuinigingen opgenomen. De eerste uitkomsten van deze motie laten zien dat het op korte termijn behalen van structurele extra baten en structurele besparingen gering is. De verwachting is dat voor de langere termijn er wel structurele inkomsten en bezuinigingen gerealiseerd kunnen worden. Dit hangt met name samen met de ontwikkeling van de nieuwe ambtelijke organisatie Aalsmeer. Bij de begroting 2022 verwachten wij de uitkomsten van de motie RAP aan u te kunnen presenteren.

Hieronder hebben we kort de huidige status en voorlopige resultaten van de huidige onderzoeken uit de motie RAP weergegeven:

Onderzoeksonderwerp	Status	Financiële effecten
Nut en noodzaak huidige reserves	Afgerond en verwerkt in de jaarrekening 2020, behoudens de doorlichting reserve buitenruimte	€ 1.476.000 incidenteel effect
Onderhoud openbare ruimte en gebouwen	Onderzoeksrapportage wordt uitgeschreven naar haalbare, realistische scenario's.	Nog nader te bepalen.
Prioritering en effecten projecten en grexten	Onderzoeksrapportage wordt uitgeschreven naar haalbare, realistische scenario's.	Nog nader te bepalen.
Kostprijsberekeningen en heffingen	Extern onderzoek is afgerond wordt nu vertaald naar haalbare realistische scenario's.	Beperkt financieel effect
Creative vormen van subsidiëring	Extern onderzoek is afgerond wordt nu vertaald naar haalbare realistische scenario's.	Nvt
Inkoop (exclusief sociaal domein)	Onderzoek wordt in Q3 2021 opgestart.	Nvt
Sociaal domein	Samen met een extern bureau worden momenteel scenario's uitgewerkt.	Nvt
Activiteiten zonder maatschappelijk effect/resultaat	Extern onderzoek is afgerond wordt nu vertaald naar haalbare realistische scenario's.	Maximaal € 159.000 (afhankelijk van keuzes en van onderzoek sociaal domein).
Gefaseerde besparing gemeentelijke organisatie ("maatwerk")	Uitkomsten hangen samen met de gezamenlijke Bestuurlijke Opdracht met Amstelveen over hercontractering.	Nog nader te bepalen.
Nieuwe gemeentelijke belastingen & heffingen	Extern onderzoek is afgerond wordt nu vertaald naar haalbare realistische scenario's.	Nog nader te bepalen.

De nieuwe kernorganisatie Aalsmeer

In de aankomende jaren is het de bedoeling dat de nieuwe Aalsmeerse kernorganisatie gefaseerd wordt opgebouwd en ingericht. Het opbouwen van de nieuwe organisatie gaat de aankomende jaren een beslag leggen op de financiële middelen van Aalsmeer. Om dit te bekostigen wil Aalsmeer minder diensten afnemen van de gemeente Amstelveen met een evenredige verlaging van de dienstverleningsbijdrage aan Amstelveen. Vanuit deze ontwikkeling wordt de dienstverleningsbijdrage aan Amstelveen daarom niet meer structureel verhoogd met formatiesclaims vanuit de AA organisatie. In de kadernota 2022 zijn de financiële uitkomsten van de nieuw te maken samenwerkingsafspraken met de gemeente Amstelveen als PM post verwerkt.

Integrale afwegingen/Financiële beschouwingen

Om tot een structureel sluitend meerjarenbeeld te komen, is het van belang de eerste bestuursrapportage 2021 en de kadernota 2022 in onderlinge samenhang te bezien. Beide documenten bevatten zowel autonome ontwikkelingen als bestuurlijke ambities.

Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die onvoorzien, onuitstelbaar, of onvermijdelijk zijn. Dit kan het gevolg zijn van wettelijke, contractuele of onvermijdelijke/onvoorziene ontwikkelingen. Deze autonome ontwikkelingen zijn niet beïnvloedbaar en in die zin onvermijdelijk.

Daarnaast kunnen autonome ontwikkelingen ook voortvloeien uit het College Uitvoeringsprogramma (CUP) 2018-2022 en door de raad vastgestelde beleidskaders en beleidsuitgangspunten, bijvoorbeeld op het gebied van jeugdhulp en de kwaliteit van de openbare ruimte. Bijstelling van deze kosten kan alleen als beleidskaders en beleidsuitgangspunten worden heroverwogen en bijgesteld.

De cumulatie van de autonome ontwikkelingen, bestuurlijke ambities, PM-posten en onze kerheden zetten de financiën van Aalsmeer onder druk. Hierdoor is het noodzakelijk om fundamentele keuzes te maken, waarbij bestaande bestuurlijke ambities en vastgestelde beleidskaders worden betrokken in de integrale afweging.

In algemene zin is kortweg voor (vrijwel) alle gemeenten de ontwikkeling van de financiële verhouding met het Rijk een dominant risico. Dit is een optelsom van:

- De reeds bestaande druk op de financiële positie van gemeenten door de meerjarig oplopende opschalingskorting en tekorten op het sociaal domein, bijvoorbeeld de kostenontwikkeling jeugd en de invoering abonnementstarief Wmo, de bezuinigingen op de Participatiewet;
- De bekostiging van de bijstandsverstrekking/de ontwikkeling van BUIG-budget en bijstandsvolume;
- De door de omvangrijke steunpakketten vanwege de coronacrisis drastisch toegenomen staatsschuld. Hiermee wordt tijdelijk afgeweken van alle begrotingsnormen. Hierna zullen wel maatregelen (moeten) volgen om de Rijksfinanciën weer op orde te krijgen;
- De gevolgen van een te verwachten economische teruggang (mondiaal, Europees en landelijk) voor de Rijksbegroting en de doorwerking daarvan naar gemeenten. Enerzijds via het gemeentefonds, één van de grootste posten op de Rijksbegroting. Anderzijds in de sfeer van de ontwikkeling van het bijstandsvolume en de bekostiging daarvan;
- De aanstaande herziening van de verdeling van het gemeentefonds, inclusief verevening belastingcapaciteit.
- De bekostiging van het klimaatakkoord, c.q. de duurzaamheidsopgave en de bekostiging van de invoering en uitvoering van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging in de Bouw.

De belangrijkste keuzes liggen op tafel

Om te komen tot een structureel sluitend meerjarenbeeld is het noodzakelijk dat de raad bij de behandeling van de kadernota 2022 fundamentele en richtinggevende uitspraken doet op basis waarvan het college de begroting 2022 verder kan uitwerken.

In de aanloop naar de raadsbehandeling vindt op 3 juni 2021 een technische sessie plaats over onder andere de kadernota. Bij de vorige kadernota heeft de gemeenteraad met de motie RAP een aantal oplossingsrichtingen meegegeven aan het college. De voorlopige uitkomsten van de motie RAP hebben naar verwachting beperkt financieel effect op de korte en middellange termijn.

Onderstaande zijn een aantal uitgangspunten en mogelijke oplossingsrichtingen aangedragen.

Terughoudendheid inzet Eneco gelden

Bij de kadernota 2021 en in de motie RAP is het uitgangspunt opgenomen dat er terughoudend wordt omgegaan met de opbrengst van de verkoop van de Eneco aandelen. Gezien de financiële opgaven waar de gemeente Aalsmeer voor staat, het aantal risico's, PM-posten en onzekerheden, dient de incidentele verkoopopbrengst derhalve primair voor het versterken van de financiële robuustheid.

Algehele herprioritering /heroverweging bestaand beleid

Voor het bestaande beleid, bestuurlijke ambities en de prioriteiten uit het CUP, geldt dat deze kritisch tegen het licht worden gehouden in de aankomende periode.

Verhogen OZB niet-woningen vanaf 2022

Vanwege de coronacrisis heeft de gemeente Aalsmeer in 2020 lastenverlichting voor haar ondernemers gerealiseerd, door de OZB niet-woningen voor gebruikers te schrappen. De gemeente Aalsmeer zal haar ondernemers in tijden van nood blijven bijstaan en waar mogelijk ontzien. Het verloop van de crisis is momenteel onbekend. Het is denkbaar dat in tijden van hoogconjunctuur, extra structurele dekking kan worden gevonden in het verhogen van de OZB voor niet-woningen. Het OZB-tarief niet-woningen Aalsmeer ligt substantieel onder het gemiddelde binnen de regio, waardoor een tariefsverhoging te overwegen is. Daarnaast dient er vanwege het wegvallen van inkomsten uit precariobelastingen voor kabels en leidingen en dividendopbrengsten Eneco, gezocht te worden naar nieuwe dekkingsmiddelen.

Tekorten in het sociaal domein dienen opgevangen te worden in het sociaal domein

Als uitgangspunt in de motie RAP is gesteld dat tekorten in het sociaal domein opgevangen moeten worden binnen het sociaal domein. Dit uitgangspunt staat onder druk door de open einde regelingen in het sociaal domein.

Kwaliteitsniveau openbare ruimte

Ook op het gebied van de kwaliteit van de openbare ruimte, zijn fundamentele keuzes noodzakelijk. Op basis van beheerplannen worden de mogelijkheden van faseringen, aanpassingen in het kwaliteitsniveau en variaties van het kwaliteitsniveau in (deel)gebieden onderzocht.

Formatiesclaims AA-organisatie worden niet structureel gehonoreerd

Extra taken die uitgevoerd dienen te worden om bestuurlijke ambities waar te maken dienen op opgevangen te worden in de huidige budgetten binnen de dienstverleningsbijdrage. Eventuele claims voor extra formatie worden incidenteel ingevuld en niet structureel gehonoreerd en betrokken bij de nieuw te maken samenwerkingsafspraken met Amstelveen

Nominaal

Conform de Kadernota 2021 is de prijsindex in de Begroting 2021 niet volledig uitgekeerd. Alleen daar waar contractuele verplichtingen ons houden aan het toekennen van een prijsindex, is deze toegepast. Hierbij zijn naast contractuele verplichtingen zoals de dienstverleningsbijdrage en gemeenschappelijke regelingen ook de door ons gesubsidieerde instellingen geschaard. Eigen prijsafhankelijke budgetten in de begroting zijn niet geïndexeerd. Voor de Begroting 2022 zou de prijsindex wederom kunnen worden bevroren.
